

11 Ipoteza unei temelii orale a celor trei scrieri¹ explică ușor toate deosebirile dintre ele: în redactarea anecdotei se păstrează totdeauna mai bine subiectul de bază, iar peripectivile (motivarea, deznodământul), precum și «morală», se schimbă mereu. Legătura dintre povestirile scrise despre Dracula și cele orale explică nu numai deosebirea dintre cele trei versiuni de bază, dar și acele modificări, care se observă în anecdotele provenite din textul-manuscris german. Astfel, Beheim a redat într-un mod nou (mai inteligent și mai logic) anecdota cu monahul (La Beheim cu doi monahi) și măgarul, care în textul manuscris e scurtă și confuză². Broșura tipărită, ca și Beheim, a adăugat episodul despre încercarea celor doi monahi, care lipsea în textul-manuscris, dar textul cu acest episod se deosebește radical în cele două scrieri și provine, evident, din două versiuni diferite ale anecdotei orale. Pe mărturia orală s-au bazat, evident, și completările din două broșuri tirzii: povestirea despre executarea lucrătorilor ce ascuseseră comorile (în edițiile din 1494 și 1500), deosebită de textul manuscris, și episodul cu încercarea negustorilor (în ediția din 1500), care se deosebește radical de episodul corespunzător din povestirea rusă și cea a lui Bonfini.

Circulația îndelungată a tradițiilor orale despre Vlad Țepeș e întărită și de o serie de alte izvoare mai tirzii. Episodul pur anecdotic despre zidirea cetății Poenari de către Țepeș se întâlnește și în cronicile românești din sec. XVI—XVII³; multe variante orale ale anecdotelor cunoscute nouă (popa așezat în țepă împreună cu calul; anecdota cu monahul și măgarul; negustorul care a lăsat banii în drum) le-a folosit în a sa *Istoria rominilor* A. D. Xenopol⁴. Foarte apropiate de legendele analizate (mai ales de textul german) sînt «poveștile despre Vlad Țepeș» găsite între manuscrisele lui Petre Ispirescu. Se poate presupune că Ispirescu, culegătorul de povești, s-a sprijinit și aici (în întregime sau parțial) pe tradiția orală⁵. Tradiția despre fuga lui Țepeș de turci a fost notată în județul Argeș⁶. În cîntecele populare sîrbești despre lupta de la Varna

¹ Această ipoteză a fost susținută, împotriva lui P. P. Panaiteșcu, și de I. C. Chițimia în recenzie la *Cronicile slavo-române din sec. XV—XVI*, unde spune: «Unele legende au în esență lor o circulație larg folclorică (fiind adaptate ca să illustreze cruzimea domnului), ca de pildă cea despre negustorul furat de zloti, căruia vodă i-a pus banii la loc plus un zlot ca să-i vadă cîntea (legenda VII), cea despre femeile pedepsite pentru adulter, care se aude și azi în popor însă cu tema de răzbunare a femeii căreia i-a luat alta bărbatul (VIII), cea despre femeia leneșă, a țăranului cu cămașa ruptă (IX), cea cu butoaiele umplute cu aur și date pe gîrlă (XIII) etc. Caracterul folcloric al legendelor e evident și autorul scrierii le-a înscris din zvon public, figura lui Vlad Țepeș trăind în conștiința maselor legendar, ca și figura altor voievozi din trecut». «Studii și cercetări de istorie literară și folclor», VII, 1959 nr. 3—4, p. 737.

² La Beheim se spune că monahii voiau să meargă mai repede în împărăția cerească și Dracula le-a creat această posibilitate, așezîndu-i în țepă; rămas fără stăpîni, măgarul a început să ragă, iar Dracula l-a trimis pe urmele lor (G. Codurațu, *op. cit.*, p. 45—46).

³ *Istoria Țării Românești, 1290—1690. Letopisețul Cantacuzinesc*, Ediție critică întocmită de C. Grecescu și D. Simonescu, București, 1960, p. 4—5, 205.

⁴ A. D. Xenopol, *Istoria Rominilor din Dacia Traiană*, vol. II, Iași, 1889, p. 277—279.

⁵ Revista «Făt-Frumos», Cernăuți, Anul IX, 1934, nr. 5—6, p. 113—116; Anul X, 1935, nr. 1—2, p. 83—87; P. Ispirescu, *Povești despre Vlad Țepeș*, Cernăuți, 1936. Postumele lui Ispirescu sînt apreciate diferit de cercetători. P. Olteanu nu se îndoieste de concordanța lor cu legendele originale din sec. XV (*Limba povestirilor slave despre Vlad Țepeș*, p. 17—20 și 23). A. Balotă le socotește creații literare ale lui Ispirescu («Studii și cercetări lingvistice», nr. 1, an XIII, 1962, p. 95—96).

⁶ C. Rădulescu-Codrin, *Îngerul Rominului. Povești și Legende din popor*, București, 1916, p. 83—86.